

Utbildningsinspektion i Jumkils och Åkerlännas skolor, förskoleklass och årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	7
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt skolorna den 5-7 april 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion). Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen inom två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Uppsala kommun och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolorna intervjuades rektor, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i flertalet årskurser. Vidare fördes informella samtal med elever, personal och föräldrar under besöken. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Jumkils skola	Antal barn/elever
Förskoleklass och grundskola	69

Åkerlänna skola	Antal barn/elever
Förskoleklass och grundskola	88

Jumkils skola ligger ca 20 km norr om Uppsala i landsortsbebyggelse. Åkerlänna skola ligger ca 30 km norr om Uppsala, även den i landsortsbebyggelse. Flertalet elever på skolorna är skolskjutsberättigade. Personalen på skolorna är organiserade i arbetslag och eleverna är indelade i åldersblandade klasser. Fritidshemsverksamhet finns i anslutning till båda skolorna, men behandlas i den kommunövergripande rapporten. Skolorna hör till det norra skolområdet.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolorna och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Jumkils skola är av varierande kvalitet. Skolan har mycket goda resultat när det gäller läskunnigheten i årskurs 2. Skolans arbete med klass- och elevråd fungerar väl och samverkan med föräldrarna är under utveckling. Skolan har ett väl fungerande system för att identifiera elever med behov av särskilda stödåtgärder. Det finns dock flera angelägna utvecklingsområden för skolan såsom resultaten i matematik i årskurs 5, skolans arbete med normer och värden och innehåll och organisering av undervisningen.

Inspektörerna bedömer att verksamheten på Åkerlänna skola övergripande håller god kvalitet. Exempel på detta är skolans arbete med trygghet i arbetsmiljön och normer och värden, liksom undervisningens genomförande. Skolan behöver dock säkerställa att alla elever ges förutsättningar att nå målen i alla kursplaneämnen.

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolorna inom följande områden:

- Jumkils skola måste vidta åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen i matematik i årskurs 5.
- Åkerlänna skola måste säkerställa att alla elever ges förutsättningar att nå målen i matematik i årskurs 5.
- Båda skolorna bör följa upp elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen så att det säkerställs att eleverna når målen samt använda en sådan uppföljning som grund för analys och förbättring av verksamheten i stort.
- Såväl elevernas kännedom om utbildningsmålen som deras möjligheter till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet, innehåll, arbetssätt och arbetsformer i undervisningen bör utvecklas på Jumkils skola. Även Åkerlänna skola bör stärka elevernas kännedom om målen.

- Det är angeläget att Jumkils skola förstärker arbetet med normer och värden och förankrar de regler som gäller på skolan så att alla kan stå bakom dem. Skolan måste fortsätta sitt arbete med att göra skolan till en trygg miljö.
- Undervisningen på Jumkils skola bör i högre grad anpassas till elevers olika behov och det är angeläget att innehåll och arbetssätt i undervisningen utvecklas. Skolan måste säkerställa att alla elever som behöver stödåtgärder får det.
- Kvalitetsarbetet bör utvecklas på de båda skolorna, liksom det pedagogiska ledarskapet i skolorna bör stärkas så att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.
- Åkerlänna skola bör säkerställa att alla elever ges förutsättningar att nå målen i slöjd i årskurs 5. Jumkils skola bör se över utrustning och materiel, främst för undervisningen i NO, för att säkerställa att eleverna ges möjligheter att nå målen. Båda skolorna bör se över lokalerna för att dessa skall vara ändamålsenliga för verksamheten.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- På Jumkils och Åkerlänna skola upprättas inte åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilda stödåtgärder (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Eleverna på Åkerlänna skola ges inte förutsättningar att nå målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Förskoleklasserna är på båda skolorna integrerade med skolverksamheten. Barnen har möjlighet att både arbeta tillsammans med eleverna i årskurs 1 och att ha egen verksamhet i grupp. Av inspektionen framgår att verksamheten i förskoleklasserna rymmer såväl lek- och rörelse, skapande verksamhet, som inslag av grundläggande språkliga och matematiska begrepp. I intervjuer ger barnen i förskoleklasserna konkreta exempel på vad de lär sig inom områdena kunskaper samt normer och värden. På Jumkils skola framkommer dock i inspektionen att det ibland är svårt att få arbetsro i klassen när alla barn i den åldersblandade gruppen samlas.

Även intervjuade föräldrar beskriver resultaten av förskoleklassernas arbete som gott. Inspektörerna bedömer att verksamheten i förskoleklasserna på båda skolorna är i överensstämmelse med läroplanens mål och riktlinjer samt ger en god grund för barnens fortsatta lärande och utveckling.

Resultaten av elevernas kunskapsutveckling på Jumkils skola i årskurserna 1–6 varierar. Andelen elever som är läskunniga efter årskurs 2 var år 2005 100 procent enligt skolans kvalitetsredovisning, vilket är ett mycket gott resultat.

Tabell 1, Andelen elever i procent som nått minst godkänt på nationella ämnesproven i årskurs 5 på Jumkils skola (enligt skolans egna uppgifter).

År	2003	2004	2005
Engelska	75 %	82 %	71 %
Matematik	50 %	73 %	57 %
Svenska	19 %	45 %	93%

Tabellen ovan visar däremot på låg måluppfyllelse under den senaste treårsperioden, på de nationella ämnesproven i matematik och förhållandevis låga resultat i engelska.

I svenska har måluppfyllelsen på de nationella ämnesproven ökat för varje år, från att ha varit osedvanligt låg till att nu vara hög.

I kvalitetsredovisningen för år 2005 saknas dock en analys av resultaten. Av kvalitetsredovisningen framgår de åtgärder som föreslås vidtas för utveckling. Dessa är att förbättra föräldrastödet avseende ordning i skolan liksom för hemuppgifter och lästräning i hemmet. Dessa åtgärder kan förvisso vara av vikt, men förklarar inte hur skolan skall arbeta för att öka måluppfyllelsen. Med anledning av att måluppfyllelsen på de nationella ämnesproven i matematik varit så låg under en följd av år, bedömer inspektörerna att det är angeläget att skola snarast utvärderar och analyserar resultaten och att skolan med utgångspunkt i denna analys vidtar erforderliga åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen i främst matematik, men även engelska.

I kvalitetsredovisningen för år 2005 uppges att måluppfyllelsen i de flesta övriga ämnen är god. Enligt rektorn grundar sig denna bedömning på att lärarna inte rapporterat några större problem i dessa ämnen. Läroplanen uttrycker att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt skall utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Rektorn skall ha informationen för att från ett övergripande perspektiv till exempel kunna vidta åtgärder om målen inte uppnås.

En samlad redovisning av elevernas kunskapsutveckling i fler ämnen än svenska, engelska och matematik saknas dock på skolan. Denna kunskap finns hos enskilda lärare och delges elever och föräldrar vid utvecklingssamtalen men ligger inte till grund för analys och förbättring av verksamheten i stort.

Som en konsekvens av detta är det enligt inspektörerna svårt att bedöma det totala resultatet av elevernas kunskapsutveckling på Jumkils skola. Det är av samma skäl inte heller möjligt att göra någon bedömning av huruvida pojkar och flickor når likvärdiga resultat.

Ett förbättringsområde för skolan är därmed att följa upp elevernas kunskapsutveckling ur ett övergripande perspektiv för att säkerställa att eleverna når målen i alla ämnen samt för att veta om det finns skillnader mellan pojkars och flickors resultat.

Tabell 2, Andelen elever i procent som nått minst godkänt på nationella ämnesproven i årskurs 5 på Åkerlänna skola (enligt skolans egna uppgifter).

År	2003	2004	2005
Engelska	100 %	80 %	92 %
Matematik	77 %	80 %	18 %
Svenska	100 %	100 %	83 %

Andelen elever som är läskunniga efter årskurs 2 var 71 procent enligt skolans kvalitetsredovisning för år 2005.

Tabellen ovan visar på god måluppfyllelse på de nationella ämnesproven i engelska och svenska under den senaste treårsperioden. Däremot är resultatet på ämnesprovet i matematik anmärkningsvärt lågt år 2005. Enligt skolan beror resultatet på att lärarna inte gått igenom ett moment i undervisningen i matematik, något som fått stort genomslag på provet. I skolans kvalitetsredovisning finns ingen analys av resultaten.

Åkerlänna skola bör utveckla arbetet med uppföljning av elevernas kunskapsutveckling ur ett övergripande perspektiv för att säkerställa att eleverna når målen i alla ämnen och för att kunna användas som en grund för förbättring av verksamheten i stort. Skolan måste vidare säkerställa att eleverna ges förutsättningar att nå målen i matematik.

Resultatet av arbetet med normer och värden

I elevintervjuer på Jumkils skola framkommer att klass- och elevråd hålls regelbundet och att eleverna har goda möjligheter att påverka verksamheten i stort. Resultatet på delaktighetsenkäten för år 2005 när det gäller klassråd och elevråd visar ett kvalitetsmedelvärde på 3,6 på en skala av ett till fyra, där fyra är högsta värde. Inspektörerna bedömer däremot att elevernas möjligheter att ha inflytande över och påverka det egna lärandet är begränsade på Jumkils skola, vilket också bekräftas i kommunens delaktighetsenkät. Kvalitetsmedelvärdet på frågor om huruvida eleven får vara med och påverka skolarbetet, redovisningssätt, utvärdering och så vidare, låg mellan 2,2 och 3,2 på en skala mellan ett och fyra.

I intervjuerna med både elever och personal framkommer att eleverna ytterst sällan deltar i planeringen av undervisningen och oftast inte har vetskap om syftet med de olika momenten på lektionerna. Skolan har gjort konkretiseringar av de nationella kursplanemålen uppdelade på de olika ämnena. Dessa mål har dock inte delgetts eleverna och flertalet känner inte till vilka mål som skall nås med utbildningen, varken på kort eller på lång sikt. Utan denna kunskap är det svårt för eleverna att lära sig att ta ansvar för sin utbildning eller att kunna delta i planeringen av undervisningen.

Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans arbete med att ge eleverna inflytande över det egna lärandet och redskap för att kunna ta ansvar för sin utbildning bör förbättras. I det arbetet ligger bland annat att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen.

I skolans uppdrag enligt läroplanen ingår att aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Även om inspektörerna förvisso möter flera elever i skolan som både är tillmötesgående och utåtriktade är inspektörernas samlade intryck att det förekommer en hel del bråk i skolan.

Vid flera tillfällen såg inspektörerna exempel på elever som knuffades och skrek åt varandra och slängde kläder och väskor på golvet. Detta intryck förstärks av att inspektionen visar på en bristande respekt både elever emellan och mellan elever och vuxna vad gäller exempelvis språkbruk. Därtill skall läggas att arbetsron vid några av de lektionspass inspektörerna besökte var så allvarligt störd att det i stort sett var omöjligt att bedriva/genomföra undervisning. I elevintervjuer och samtal framkom också att det finns elever på skolan som kränker varandra. Skolan har även haft problem med skadegörelse inomhus och på skolgården.

Detta till trots visar resultatet på kommunens så kallade trygghetsenkät att Jumkils skola får ett kvalitetsmedelvärde på 3,7 på frågan om eleverna känner sig accepterade av andra elever. Detta är ett förhållandevis högt värde. Ett något lägre kvalitetsmedelvärde; 3,1 respektive 3,2 kan dock noteras på frågor gällande elevernas trivsel och trygghet i Jumkils skola.

Inspektörerna bedömer det som mycket angeläget att Jumkils skolas resultat avseende utvecklingen av normer och värden förbättras.

I Åkerlänna skola arbetar man också med klassråd och elevråd. Eleverna uppfattar att de får möjlighet att vara med och påverka verksamheten på skolan i stort. Vidare arbetar Åkerlänna skola med att låta eleverna i allt större utsträckning vara med och planera undervisningen och välja teman och arbetsområden. Elevernas kännedom om målen för utbildningen är dock låg. Uppsala kommun gör årligen en enkät, där bland annat frågor om delaktighet besvaras av eleverna. Resultatet för Åkerlänna skola är förhållandevis gott med ett kvalitetsmedelvärde mellan 3,2 och 3,6 för frågor rörande elevernas delaktighet, där ett är lägsta och fyra är högsta värde. Inspektörerna bedömer att resultatet av arbetet med samverkan, delaktighet och elevernas möjligheter att påverka undervisningen är gott i Åkerlänna skola, men att ett förbättringsområde för skolan är att förbättra elevernas kännedom om de mål som finns för utbildningen.

I inspektionen framkommer att kränkande behandling sällan förekommer på Åkerlänna skola, eleverna använder ett vårdat språk och är öppna och välkomnande mot besökare. Inspektörerna noterar också att skolan i princip är helt fri från klotter och annan skadegörelse. I olika samtal med eleverna märks tydligt att värdegrundsfrågor är prioriterade i verksamheten på skolan och att eleverna omfattar de värden som anges i läroplanen. I kommunens årliga enkät om trygghet framgår att eleverna känner sig mycket trygga på Åkerlänna skola. För år 2005 anges ett kvalitetsmedelvärde på 4,0 på en skala där ett är lägsta värde och fyra högsta avseende just trygghet. Tillsammans med övriga frågor i trygghetsenkäten, till exempel trivsel i skolan och acceptans av övriga elever, får skolan ett medelvärde på 3,8, vilket är högt. Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans arbete med normer och värden är mycket gott på Åkerlänna skola.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att förskoleklassernas arbete ligger i linje med nationella mål och ger en god grund för fortsatt lärande. Elevernas kunskapsresultat i främst matematik, men även engelska behöver förbättras på Jumkils skola. Åkerlänna skola bör säkerställa att eleverna ges förutsättningar att nå målen i matematik i årskurs 5. Båda skolorna bör bättre följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i ämnena utöver svenska, engelska och matematik. Elevernas möjligheter till inflytande och påverkan av verksamheten i stort är goda på båda skolorna. Jumkils skola bör dock stärka elevernas inflytande över det egna lärandet.

Det är också angeläget att skolans resultat av arbetet med normer och värden förbättras. Åkerlännas skolas resultat av arbetet med normer och värden bedöms vara mycket gott. Båda skolorna bör förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö, delaktighet och samverkan

På båda skolorna arbetar man med klass- och elevråd som fora för elevernas delaktighet och samverkan. Eleverna ger flera konkreta exempel på områden där de får vara med och påverka verksamheten i stort. Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter till inflytande genom klass- och elevråd fungerar väl.

På Jumkils skola har det i inspektionen framkommit synpunkter att skolans samarbete med föräldrarna inte fungerat helt tillfredsställande under tidigare år. Både rektor, personal och föräldrar ger dock uttryck för att detta är under förändring och att man ser med tillförsikt fram emot ett bättre samarbete och nya former för samverkan mellan skola och hem. Föräldrarna framför att de uppfattar rektorn som en god samtalspartner och drivande i detta arbete. Inspektörerna bedömer att skolan bör fortsätta sina insatser för att stärka samverkan mellan skolan och föräldrarna.

Inspektörerna bedömer att samverkan mellan skola och hem fungerar väl på Åkerlännas skola.

När det gäller Jumkils skolas värdegrundsarbete har inspektörerna funnit att det ges ett visst utrymme för värdegrundsfrågor i undervisningen, bland annat genom schemalagda etiska samtal för de äldre eleverna. I övrigt lyfts värdegrundsfrågorna upp till diskussion främst på förekommen anledning, exempelvis om en konflikt uppstått mellan elever som aktualiserar dessa frågor. Det har vidare framkommit i inspektionen att det i viss mån råder olika normer mellan olika lärare på skolan. Flera elever ger uttryck för att ett brott mot skolans trivselregler accepteras av en del lärare utan åtgärd, medan andra reagerar på ett så kraftfullt sätt att eleverna har svårt att förstå sambandet med regelbrottet.

Jumkils skolas arbete mot kränkande behandling fungerar i stort sett väl. Flertalet elever framför att de kan förlita sig på att personalen vidtar åtgärder om det kommer till kännedom att någon blivit kränkt. Trots detta råder bland eleverna, som tidigare nämnts, ett ibland otrevligt språkbruk och eleverna påtalar att arbetsmiljön är stökig och att det förekommer bråk och ibland slagsmål. Det framkommer också, som tidigare påpekats, att eleverna känner till flera elever som inte upplever arbetsmiljön så trygg som den borde vara. Inspektörerna bedömer det därför som angeläget att skolan förstärker arbetet med normer och värden så att alla elever kan känna sig trygga samt förankra de trivselregler som gäller på skolan så att alla kan stå bakom dem. Värdegrundsfrågorna bör få ett större utrymme i den dagliga verksamheten på skolan.

På Åkerlänna skola har inspektörerna sett flera goda exempel på hur etiska frågor tagits upp som ett naturligt led i undervisningen och det ges ett betydande utrymme för värdegrundsfrågor i den dagliga verksamheten. Arbetet mot kränkande behandling fungerar väl och elever och föräldrar säger att de upplever arbetsmiljön som mycket trygg på skolan.

I detta sammanhang vill inspektörerna också påminna om lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, som trädde i kraft den 1 april 2006 och som bland annat innebär ett uttryckligt förbud mot alla former av diskriminering och kränkande behandling. Vidare skall alla skolor upprätta en likabehandlingsplan, som ersätter handlingsprogrammet mot kränkande behandling.

Innehåll, organisation och arbetssätt

Inspektionen på Jumkils skola visar att skolans mål och planeringar ligger i linje med nationella mål och riktlinjer. Konkretiseringarna av kursplanemålen färdigställdes under 1998 (förutom i svenska) och det framkommer i inspektionen att de mer undantagsvis ligger till grund för undervisningen i de olika ämnena. Vidare visar inspektionen att den kunskapssyn och syn på lärandet som uttrycks i Lpo 94 inte genomgående avspeglas i skolans undervisning. Några exempel på detta är enligt inspektörerna elevernas bristande kännedom om utbildningsmålen, deras begränsade möjligheter till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet, val av arbetssätt och arbetsformer som inte alltid tar hänsyn till elevernas individuella behov och förutsättningar. Skolans indelning av eleverna i åldersblandade klasser ställer enligt inspektörerna extra stora krav på lärarnas förmåga att både anpassa undervisningen till elevernas olika behov och skapa arbetsro. Vid flera av de lektionsbesök inspektörerna genomförde var emellertid ljudnivån mycket hög i klasserna och flera elever störde ordningen varför lärarna hade svårigheter att anpassa undervisningen till elevernas skiftande behov. Vid andra lektionsbesök och i intervjuer framkom också att flera elever tycker att de arbetssätt och arbetsformer som tillämpas i undervisningen alltför ofta följer samma mönster och att detta i längden blir rätt enformigt.

Jumkils skola har haft en mycket hög personalomsättning under de senaste åren och personalen har haft svårt för att samlas till ett kontinuerligt utvecklingsarbete, både vad gäller undervisningens kvalitet och verksamheten i övrigt, vilket tydligt avspeglas i inspektionen. Under inspektionsbesöket uttrycker dock personalen en stark vilja till förändring och att de behöver stöd i denna utveckling. Flera lärare ger goda exempel på hur elevinflytandet över det egna lärandet kan stärkas, liksom hur undervisningen skulle kunna genomföras så att kunskapens olika former och de kunskapskvaliteter som beskrivs i Lpo 94 framträder. Inspektörerna bedömer att det är mycket angeläget att innehåll, arbetssätt och arbetsformer i undervisningen utvecklas på skolan.

Även i Åkerlänna skola ligger skolans mål och planeringar i linje med nationella mål och riktlinjer. De konkretiseringar av kursplanemålen som skolan utarbetat utgör dock, enligt inspektörernas bedömning, snarare en verksamhetsplanering för de olika årskurserna än de anger vilka kunskapskvaliteter eleverna skall uppnå/utveckla. Personalomsättningen har tidigare varit hög även på Åkerlänna skola. Skolan har dock kunnat samlas kring olika utvecklingsarbeten, till exempel hur ämnet slöjd skall kunna genomföras på skolan på bästa sätt. Inspektörerna har under besöket på skolan sett goda exempel på undervisning i linje med läroplanens krav.

Skolan har också ett gott samarbete med fritidshemsverksamheten, där resurser och olika kompetens tagits tillvara. På Åkerlänna skola drivs ett hälsoprojekt, som bland annat innebär att både elever och lärare regelbundet promenerar tillsammans. Både elever och lärare uppfattar det som ett mycket positivt inslag i verksamheten. Inspektörerna bedömer att innehåll, organisation och arbetssätt håller god kvalitet på Åkerlänna skola.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Båda skolorna har tillgång till speciallärare och kan vid behov få särskilt stöd av skolområdets resursteam. Det finns system för att tidigt identifiera elever i behov av stöd på båda skolorna och flertalet elever som behöver det får sådant stöd, främst i svenska och matematik.

På Jumkils skola framkommer dock i inspektionen att det finns ett stort stödbehov bland eleverna och att det är svårt att tillgodose allas behov. Elevvårdspersonal pekar på att fler skulle behöva undervisning i liten grupp. Inspektörerna bedömer att Jumkils skola måste säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd får sådant.

Båda skolorna upprättar åtgärdsprogram för elever som är i behov av särskilt stöd men bara när det gäller problem i kunskapsinläringen. Det upprättas således inga åtgärdsprogram för elever med sociala problem eller när elever kränkts. Av skolförfattningarna framgår att åtgärdsprogram skall upprättas när elever hamnat i svårigheter i skolan, oavsett vilken karaktär dessa svårigheter har. Inspektörerna bedömer att skolorna måste förbättra sitt arbete i denna del så att åtgärdsprogram upprättas för alla situationer då eleven är i behov av stöd.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Elever och föräldrar framför att de får god information om elevernas kunskaps- och social utveckling på Jumkils skola. Skolan upprättar dock inga individuella utvecklingsplaner (IUP) vid tiden för inspektionen. Inspektörerna vill i detta sammanhang påminna om författningarnas krav på att varje elev skall ha en IUP och att den skall upprättas vid utvecklingssamtalet.

I Åkerlänna skola anser både elever och föräldrar att de får god information om elevernas kunskaps- och sociala utveckling på utvecklingssamtalet. Skolan har börjat använda sig av individuella utvecklingsplaner, med mål främst i svenska och matematik.

Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med utvärdering och bedömning fungerar tillfredsställande.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Av 2005 års kvalitetsredovisningar för respektive skola framgår hur skolornas kvalitetsarbete är organiserat. Bland annat används sammanställningar av nationella ämnesprov i engelska, matematik och svenska samt enkätundersökningar huvudsakligen riktade till elever kring trygghet, delaktighet och livslångt lärande som underlag. Inspektörerna bedömer att de båda skolornas kvalitetsredovisningar inte fungerar som ett led i skolornas kontinuerliga arbete med uppföljning och utvärdering av verksamheten. Vidare bedömer inspektörerna att skolornas kvalitetsarbete bör utvecklas eftersom det finns brister i skolans systematiska arbete med uppföljning och utvärdering av de samlade kunskapsresultaten.

Ledning och intern kommunikation

Rektorn för båda skolorna har pedagogisk högskoleutbildning. Han har inte genomgått den statliga rektorsutbildningen, däremot annan ledarutbildning. Rektorn arbetar vid tiden för inspektionsbesöket 25 procent av heltid på respektive skola och 50 procent på Naturskolan i Hammarskog. Rektorn besöker Junkils och Åkerlännas skolor minst en dag per skola varje vecka. Personalen på Åkerlännas skola anser att rektorn håller sig förtrogen med verksamheten och stöttar i de fall det behövs. Av intervjuer med personalen framgår dock att de önskar att rektorn skulle kunna delta mer i verksamheten på skolan och i högre utsträckning leda den pedagogiska verksamheten, än vad som nu är möjligt med den begränsade tid rektorn har på skolan.

Personalen på Junkils skola anser också att rektorn är förtrogen med verksamheten, men att han behöver vara på skolan i betydligt högre utsträckning än vad som nu är möjligt.

I författningarna preciseras rektors särskilda ansvar för att bland annat skolans arbetsformer utvecklas och att ett aktivt elevinflytande främjas. Rektorn har också ansvar för skolans arbete med att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling, att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och att de elever som är i behov av särskilda stödåtgärder får adekvat stöd. I detta arbete ligger också att ansvara för att uppföljning och utvärdering av skolans resultat sker. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolans ledning i huvudsak fungerar bra men att rektorn bör ta ett större ansvar för de utvecklingsområden som lyfts fram i föreliggande rapport. Särskilt kräver de angelägna förbättringsinsatser som behöver göras på Junkils skola ett ökat ansvarstagande från rektorns sida för att driva och stötta skolans förbättringsarbete.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter till inflytande genom klass- och elevråd fungerar väl. Skolornas samverkan med föräldrarna fungerar väl på båda skolorna. Det är ett angeläget utvecklingsområde för Junkils skola att stärka arbetet med normer och värden samt skapa en trygg arbetsmiljö på skolan. Åkerlännas skola arbetar med normer och värden, innehåll och arbetssätt i undervisningen håller god kvalitet. Innehåll och arbetssätt i undervisningen behöver utvecklas på Junkils skola och individuell utvecklingsplan måste upprättas för alla elever. Skolan måste försäkra sig om att alla elever i behov av särskilt stöd får sådant. Båda skolorna bör utveckla arbetet med åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med utvärdering och bedömning fungerar tillfredsställande. Båda skolornas kvalitetsarbete bör stärkas. Skolornas ledning fungerar i huvudsak väl, men rektorn bör ta ett ökat ansvar för de utvecklingsområden som framgår av denna rapport.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information

På Åkerlänna skola sker undervisningen i hem- och konsumentkunskap endast inom ramen för elevens val. Inspektörerna bedömer att skolan måste tillhandahålla undervisning i hem- och konsumentkunskap för alla elever på skolan, så att de ges förutsättningar att nå kursplanemålen för ämnet i årskurs 5. Undervisningen i ämnet slöjd bedöms i avsnittet "Läromedel, pedagogisk materiel och utrustning".

Inspektörerna bedömer att eleverna på Jumkils skola har tillgång till den utbildning och information författningarna föreskriver.

Personal

På båda skolorna har alla lärare pedagogisk högskoleutbildning. Det framkommer dock att personal undervisar i ämnen de inte har utbildning för. Skolorna kommer att delta i kompetensutveckling genom EU-projektet Växtkraft Mål 3, där en genomlysning av fortbildningsbehoven kommer att göras. Inspektörerna utgår från att det där finns möjligheter till kompetensutveckling med inriktning på att säkerställa att lärarna har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Inspektörerna bedömer att skolorna har god tillgång till pedagogiskt utbildad personal och fortbildning.

Läromedel, pedagogisk materiel och utrustning

I Jumkils skola visar inspektionen på betydande brister vad gäller pedagogisk materiel. Det finns ytterst begränsad utrustning för undervisningen i de naturorienterade ämnena (No) och musik. I intervjuerna framkommer att det finns farhågor för att eleverna inte kan nå målen i No eftersom det inte finns möjligheter att göra de laborationer som krävs. Läromedel som böcker är i flera fall gamla och slitna. Däremot finns datorer att tillgå i undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra tillgången till de läromedel och annan pedagogisk materiel som behövs för att tillgodose elevernas rätt till en tidsenlig utbildning.

Även på Åkerlänna skola finns brister i utrustningen, främst vad gäller slöjd. Eleverna har tidigare fått undervisning i ämnet på närliggande skola, men sedan en tid tillbaka bedriver skolan undervisningen i de egna skollokalerna under namnet "Hantverk". Av intervjuerna framkommer att det i första hand beror på resursbrist. Det finns ingen lokal eller maskinell utrustning för att bedriva undervisning i slöjd på skolan. Föräldrarna ger ett gott stöd i skolans arbete med att få fram material och lärarna arbetar med olika idéer och naturmaterial för att eleverna skall kunna nå målen i ämnet. Inspektörerna bedömer dock att, trots de goda insatserna för att ge eleverna bra undervisning, skolan bör utvärdera verksamheten mot kursplanemålen så att det säkerställs att eleverna får möjligheter att nå målen i textil- samt trä- och metallslöjd och att de får den garanterade undervisningstiden de har rätt till i ämnet slöjd.

Lokaler

På båda skolorna saknas lokaler för att bedriva undervisningen i vissa ämnen, som ovan påpekats. I övrigt är lokalerna på Åkerlänna skola ändamålsenliga.

På Jumkils skola är lokalerna slitna och nedgångna. Förvisso har förbättringar gjorts genom att ommålning skett i klassrum och korridorer, men inspektörernas intryck är ändå att lokalerna är i behov av åtgärder för att bli ändamålsenliga för verksamheten. I inspektionen framkom till exempel att golv spruckit, dörrhandtag och dörrposter är trasiga så att vissa dörrar inte går att stänga, ledningar hänger oskyddade på väggarna och så vidare.

Inspektörerna bedömer att lokalerna på båda skolorna, men framförallt Jumkils skola, bör förbättras så att de blir ändamålsenliga för den undervisning som bedrivs.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Åkerlänna skola bör säkerställa att alla elever ges förutsättningar att nå målen i hem- och konsumentkunskap och slöjd i årskurs 5. Jumkils skola bör se över utrustning och materiel, främst för undervisningen i NO, för att säkerställa att eleverna ges möjligheter att nå målen. Båda skolorna bör se över lokalerna för att dessa skall vara ändamålsenliga för verksamheten. Inspektörerna bedömer att skolorna har god tillgång till pedagogiskt utbildad personal och fortbildning.

Datum	Ort
2006-11-01	Stockholm

Gudrun Rendling

Gunilla Olsson